

Don Giovanni

teatri peatoetaja

155. hooaeg

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Don Giovanni

OOPER KAHES VAATUSES

OPERA IN TWO ACTS

Libretist / Librettist Lorenzo Da Ponte

Muusikajuht ja dirigent / Musical Director and Conductor Risto Joost

Dirigendid / Conductors Aleksandr Brazhnyk, Mihhail Gerts

Lavastaja / Director Elmo Nüganen

Kunstnik ja videokunstnik / Set and Video Designer Katrīna Neiburga (Läti / Latvia)

Kostüümikunstnik / Costume Designer

Kristīne Pasternaka (Läti Rahvusooper / Latvian National Opera)

Valguskunstnik / Lighting Designer Kristjan Suits

Liikumisjuht / Choreographer Rauno Zubko

Lavastaja assistent / Director's Assistant Merle Jalakas

Prepareeritud klaver (retsitatiivid) / Prepared Piano (recitatives) Ele Sonn, Piia Paemurru

Vastutav repetiitor-kontsertmeister / Chief Repetitor-Rehearsal Pianist Toomas Kaldaru

Kontsertmeistrid / Rehearsal Pianists Piia Paemurru, Margus Riimaa

Peakoormeister / Head Chorusmaster Kristi Jagodin

Koormeister / Chorusmaster Martin Sildos

Koori kontsertmeister / Choir Rehearsal Pianist Katrin Nuume

Lendamiskonsultant / Flight Consultant Alger Vedler (Airfun OÜ)

Inspitsient / Stage Manager Aime Roosileht

Maailmaesietendus 29. oktoobril 1787 Praha Rahvusteattris

Vanemuise esietendus 27. novembril 2021 väikeses majas

World premiere October 29th 1787 in the Prague National Theatre

Vanemuine premiere November 27th 2021 in the Small Building

Osades / Cast

Don Giovanni

Janis Apeinis (Läti Rahvusooper / Latvian National Opera) või/or Tamar Nugis (Rahvusooper Estonia / Estonian National Opera)

Leporello, *Don Giovanni* teener / *Don Giovanni's* servant

Raiko Raalik (Rahvusooper Estonia / Estonian National Opera)

Komtuur/ Commendatore

Märt Jakobson või/or Kristjan Häggblom

Donna Anna, *Komtuuri tütar / daughter of the Commendatore*

Pirjo Jonas või/or Maria Melaha

Don Ottavio, *Donna Anna* kihlatu / *Donna Anna's* fiancé

Juhan Tralla või/or Rasmus Kull või/or Hisatoshi Nezu

Donna Elvira, *Don Giovanni* hüljatud armsam / *Don Giovanni's* disregarded lover

Karmen Puis või/or Sandra Laagus

Masetto, *talupoeg / farmer*

Simo Breede või/or Taavi Tampuu

Zerlina, *Masetto* kihlatu / *Masetto's* fiancé

Maria Listra või/or Grete Oolberg või/or Marta Paklar

Constanze

Saara Nüganen (Endla) või/or Maarja Johanna Mägi

Donna Elvira teenijanna / Donna Elvira's maid

Kristel Oja

Parameedikud / Paramedics

Tanel Pärn, Urmas Poom

Pulmalised ja teatrikülastajad / Wedding guests and theatre visitors

Vanemuise ooperikoor / Vanemuine Opera Choir

Vanemuise sümfooniaorkester / Vanemuine Symphony Orchestra

Lavastaja mõtteid, kogutud hetkel, kui prooviprotsess oli jõudnud poole peale

- Ma arvan, et ooper on kõikidest etenduskunsti vormidest kõige keerulisem. Ükski teine žanr ei koosne nii paljudest erinevatest ja samal ajal omavahel tugevalt seotud elementidest, mis kõik omakorda peavad kulgema helilooja poolt ette määratud katkematus rütmi ja meloodia struktuuris.
- Ooperiga kaasneb mingi tobe glamuur ja enesenäitamine, kallid tualetid ja konjak, kõik peab siin olema peen ja kallis, sest tegemist on niivõrd eksklusiivse kunstiga, mis on nii nõudlik, et ainult vähesed mõistavad seda tõeliselt. Sellise võltspildi loomises on oma osa ooperimaailmal enesel ja ei maksa imestada, et tavalised inimesed on ooperile selja pööranud või käivad seal harva. Nad ei saa aru, mis laval toimub, see tundub neile ebausutav ja võlts. Pildi õigeks keeramine on ooperiteatrite eneste käes.
- Lavastades ei mõtle ma ooperigurmaanile, vaid pigem sellele, kes harva ooperisse satub. Ma tahan jõuda tavavaatajani, et just tema mõistaks ja tunneks. Ooper massidesse? Võib ka nii öelda.
- Tahaksin seda teha mänguliselt ja kergelt. Mulle tundub, et selles töös ei ole ainsatki aspekti ega tahku, mida ei tohiks kahtluse alla panna või millega ei tohiks mängida. See on lähtealus. See on Mozart.

- Ükski teine etenduskunstnik ei pea arvestama nii paljude asjaoludega ja ühendama oma etteastes üheaegselt teiste loojate ja iseenese loomingut, kui seda teeb ooperilaulja.
- Kummalisel kombel meenutab Giovanni mulle Raskolnikovi „Kuritööst ja karistusest“. Mõlema mehe mõtteviisis on midagi sarnast: miks mina – inimene – peaksin mingit jumalat kartma, olen ma mingi täi või?
- Ma võin mõista Giovanni kirge naiste vastu, mulle jääb aga mõistatuseks tema enesehävituslik kireg juhtida end vääramatult traagilise lõpu suunas.
- Giovanni nagu põlgaks tavalist inimest. Ta oleks justkui millestki valesti aru saanud: just see, mida peaks inimeses imetlema ja hindama – inimlikkust – just seda ta põlgab.
- Saladusi on teisigi. Mis siis ikkagi juhtus ooperi alguses, magamistoas Anna ja Giovanni vahel? Miks Anna tunneb Giovanniis ära oma isa mõrvari just siis, kui ta saab teada, et Elvira oli Giovanni armuke ja armastab teda endiselt? Miks Anna räägib oma peigmehele magamistoas toimunud alles nüüd? Miks ta jutustades toob kogu aeg esile detaile sellest, kuidas ta sissetungijale vastu hakkas? Miks ta peigmehele kättemaksuks Giovanni verd nõuab ja hiljem selles kahtlema hakkab? Miks ta peigmehega ei abiellu? Meil on vastus olemas.
- Kui küsida, mis on selles ooperis igavikulist, siis igavikuline on Mozarti muusika ja küsimus, mille ooper tõstatab. Kas inimene on vaba, vastutades ainult enese ees või ei pea ta enam sedagi tegema?

Sisukokkuvõte

I vaatus

Leporello ootab Komtuuri maja aias oma isandat, kes on sisenenud majja plaaniga võrgutada Komtuuri tütar Donna Anna. Maski taha varjunud Don Giovanni tormab välja, Donna Anna üritab teda kinni pidada. Tekkinud kära peale kohale ilmunud Komtuur nõuab Don Giovannilt kahevõitlust. Kui abi järele läinud Donna Anna koos oma kihlatu Don Ottavioga tagasi jõuab,

leiavad nad eest Komtuuri surnukeha. Donna Anna ja Don Ottavio töötavad kätemaksu.

Leporello võtab endale õiguse oma isanda elukombeid arvustada, Don Giovanni naerab ta välja. Tema tähelepanu köidab võluv daam, kelles ta tunneb ära Donna Elvira, ühe oma hüljatud armsamaist. Donna Elvira süüdistab Don Giovannit truudusetuses, mees aga põgeneb sobival hetkel. Leporello esitab Donna Elvirale oma isanda armuseikluste registri, väites, et naine ei vääri sellise mehe armastust. Donna Elvira armastus muutub raevuks.

Maakoht Don Giovanni lossi lähedal, kus talupojad pühitsevad Zerlina ja Masetto pulmi. Kaunis pruut köidab kohe Don Giovanni tähelepanu, ta käsib Leporello pulmalisi oma lossis kostitada, et segamatult Zerlinat võrgutada. Zerlina ongi tema lubadusi uskuma jäämas, kuid kohale saabuv Donna Elvira hoiatab teda ning võtab ta endaga kaasa. Tulevad Donna Anna ja Don Ottavio, keda kannustab soov Komtuuri eest kätte maksta. Kuna Don Giovanni jäi neile mõrvaõöl tundmatuks, paluvad nad temalt abi mõrtsuka leidmisel. Uuesti naasnud Donna Elvira hoiatab neid Don Giovanni kui võrgutaja eest. Don Giovanni väidab, et Donna Elvira on nõdrameelne, kes vajab tema kui rüütli kaitset ning toimetab ta minema. Donna Anna mõistab, et tundis Don Giovannis ära oma isa mõrtsuka.

Donna Elvirast vabanenud Don Giovanni pöördub tagasi. Leporello annab aru külaliste kostitamise kohta.

Pidu Don Giovanni lossis ja aias on täies hoos. Zerlina rahustab armukadedat Masettot, kes peidab end lehtlasse. Saabunud Don Giovanni alustab taas Zerlina meelitamist ning suudab osavalt maha rahustada oma peidukohast väljunud Masetto.

Peole ilmuvad maskeeritud Donna Elvira, Donna Anna ja Don Ottavio. Don Giovanni pole ikka veel loobunud plaanist Zerlinat võrgutada ning eraldub temaga sobival hetkel. Neiu appihüüde peale püüab Don Giovanni süüdlaseks teha Leporellot. Kolm maskeeritud võtavad maskid eest ja esitavad Don Giovannile süüdistuse. Viimane põgeneb koos Leporelloga.

II vaatus

Donna Elvira maja ees. Don Giovannil on kavas seiklus Donna Elvira toaneitsiga. Tal õnnestub keelitada Leporellot endaga riideid vahetama, kuna sel viisil oleks lihtsam toatüdrukule läheneda. Ilmub Donna Elvira, kes Leporellot ära tundmata peab teda Don Giovanniks ning andestab talle tema patud. Tuleb Masetto koos kaaslastega, et Don Giovanniga arved õiendada. Leporelloks riietunud Don Giovanni suunab nad valejälgedele ning kolgib Masetto vaeseomaks. Zerlina lohutab Masettot.

Ikka veel valerietes Leporello satub tänaval kokku Donna Anna ja Don Ottavioga. Nendega liitunud Masetto ja Zerlina otsustavad kättemaksuks kurjategijalt elu võtta. Ei aita ka Donna

Elvira palved. Oma naha päästmiseks heidab Leporello oma isanda riided seljast ning põgeneb.

Kättemaksjate eest varju otsivad Don Giovanni ja Leporello on jõudnud kalmistule. Don Giovanni jutustab Leporellole oma järjekordsest vallatusest naisega, kes Leporello kokkumuseks osutub tema kallimaks. Don Giovanni hooplemise katkestab Komtuuri hauasambalt kostev hääl. Irvitades kutsub Don Giovanni kuju õhtusöögile. Kutse võetakse vastu.

Donna Anna toas veenab Don Ottavio teda oma naiseks saama. Donna Anna seab tingimuseks, et mees peab enne kätte maksma tema isa surma eest.

Don Giovanni lossi söögisaal. Donna Elvira üritab veel kord manitseda Don Giovannit oma elukombeid muutma. Ootamatult ilmub Komtuuri kuju, kes üritab majaperemeest veel kord meeleparandusele pöörata, kuid tulemusteta. Kuju kutsub Don Giovanni kaasa oma valdustesse. Viimane annabki pikemalt mõtlemata nõusoleku, selle kinnituseks lüüakse käed. Pärast Komtuuri kuju lahkumist valdab Don Giovannit seletamatu piin. Ootamatult mängu astunud pörgusaadikud viivad Don Giovanni endaga kaasa.

Õõvastav lummus on lahtunud, siinpoolsusse jäänud tegelased avavad oma tulevikuplaanid. Donna Anna lubab pärast leina-aasta möödumist naituda Don Ottavioga, Donna Elvira otsustab siirduda kloostrisse, Leporello lubab otsida uue härra, Zerlina ja Masetto ainuke soov on enne koitu koju jõuda.

Synopsis

Act I

Leporello is waiting outside the Commendatore's house. His master has entered the abode to seduce the Commendatore's daughter, Donna Anna. Out storms Don Giovanni, face hidden beneath a mask. Donna Anna follows, trying to stop him. The Commendatore appears on the scene, drawn there by the loud noises, and challenges Don Giovanni to a duel. Donna Anna and her fiancé Don Ottavio, who had gone to look for help, return to find the Commendatore lying dead on the ground. Donna Anna and Don Ottavio swear revenge.

Leporello takes it upon himself to judge his master's way of life and Don Giovanni laughs at him. His attention is caught by a beautiful lady, in whom he recognises Donna Elvira, one of his former lovers. Donna Elvira accuses Don Giovanni of cheating on her, but the man flees the scene at an opportune moment. Leporello recounts his master's escapades to Donna Elvira and says that she deserves the love of a better man. Donna Elvira's love turns into rage.

A rural area near Don Giovanni's castle where farmhands are celebrating Zerlina and Masetto's wedding. Don Giovanni immediately spies the beautiful bride and orders Leporello to host the wedding in his castle, where he can seduce Zerlina in peace. Zerlina is about to

fall for Don Giovanni's promises, but is saved by Donna Elvira, who warns her of his character and takes her away. Enter Donna Anna and Don Ottavio, spurred on by their quest to avenge the Commendatore's death. They ask Don Giovanni for help finding the murderer, not recognising him from the night of the incident. Donna Elvira warns them about Don Giovanni's character. Don Giovanni says that Donna Elvira is weak of mind and requires his knightly protection: he escorts her away. Donna Anna realises that Don Giovanni is her father's killer.

Having gotten rid of Donna Elvira, Don Giovanni returns. Leporello recounts the wedding he was asked to host.

The party in Don Giovanni's castle has become very lively. Zerlina is consoling the jealous Masetto, who is hiding in the bushes. Don Giovanni continues his attempts to seduce Zerlina, but is also able to calm down Masetto, who has just left his hiding spot.

Donna Elvira, Donna Anna and Don Ottavio attend the party wearing masks. Don Giovanni has not given up on Zerlina and pulls her away at the right moment. When she cries out for help, Don Giovanni tries to lay the blame on Leporello. The three masked guests remove their masks and accuse Don Giovanni. He flees, taking Leporello with him.

Act II

In front of Donna Elvira's house. Don Giovanni has plans for Donna Elvira's chambermaid. He convinces Leporello to swap clothes with him, as this will give him easier access to the maid. Enter Elvira, who thinks Leporello is Don Giovanni and forgives him his sins. Enter Masetto with companions, come to settle the score with Don Giovanni. Don Giovanni, dressed as Leporello, leads the men astray and fights with Masetto, the latter losing. Zerlina comforts Masetto.

Leporello – still dressed in his master's clothes – encounters Donna Anna and Don Ottavio on the street. Masetto and Zerlina, who have arrived on the scene, decide to end the criminal's life in revenge. Donna Elvira begs them but is ignored. Leporello tosses his master's clothes aside and flees to save his life.

Don Giovanni and Leporello – both fleeing from revenge – find themselves in a cemetery. Don Giovanni tells Leporello about his latest escapade with a woman, who turns out to be Leporello's lover. Don Giovanni is interrupted by a voice from the Commendatore's grave. Don Giovanni smirks and invites the figure to dinner. The invitation is accepted.

In Donna Anna's room, Don Ottavio is trying to convince her to marry him. Donna Anna says that the man must avenge her father's death before she will marry him.

The dining room of Don Giovanni's castle. Donna Elvira tries once again to get Don Giovanni to change his ways. Suddenly, the Commendatore appears and similarly attempts to turn Don Giovanni onto a better path in life, but without success. The figure invites Don Giovanni to his property. The latter agrees and they shake on the promise. After the figure of the Commendatore has left, Don Giovanni is racked by unfathomable pain. Unexpectedly, demons from Hell appear and take Don Giovanni away with them.

A terrible spell has been broken and those remaining in the world of the living talk about their plans for the future. Donna Anna promises to marry Don Ottavio following a year of mourning; Donna Elvira decides to leave for a convent; Leporello goes in search of a new master; and Zerlina and Masetto's only wish is to make it home before dawn.

1780. aastad Wolfgang Amadeus Mozarti elus

Mozart sündis 27. jaanuaril 1756 Austrias.

„Don Giovanni“ kirjutamise perioodil oli ta oma edu tipus, seltskondade poolt geeniuseks ülistatud ja jumaldatud. Ent see privilegeeritud staatus tõi kaasa kokkupõrked teatrijuhtidega, äkilisuse proovides ja solvangud truppide pihta. Jõhkrad rünnakud lauljate, orkestri ja juhtkonna vastu ning töö valmimistähtaja venimine – see kõik juhtus Prahast enne „Don Giovanni“ esietendust.

„Don Giovanni“ loomise aeg oli Mozarti elus keeruline periood, sest helilooja ja tema perekond vaevlesid rahalistes raskustes. Nad olid sunnitud välja kolima oma kaunist, kuid kohutavalt kallist Viini südalinna korterist Domgasse tänaval ning leidma uue ja palju rahakotisõbralikuma kodu linnakeskusest väljaspool, Landstrasse piirkonnas. Lisaks loomingulisele ja rahalisele stressile ilmnemiseid heliloojal ka terviseprobleemid.

Mozartit oli ees ootamas korralik rahasüst, ent õnnemündil oli kaks poolt – 28. mail 1787 suri tema isa Leopold Mozart ning tänu sellele päris poeg tema vara. Seda oli perel hädasti tarvis, sest oktoobris asusid nad teele Praha poole, kus algasid „Don Giovanni“ proovid. Mozarti enda sõnul oli see kole aeg tema elus.

Biograafid ja kriitikud loovad isa surma ja „Don Giovanni“ vahel selgeid seoseid, sest Leopold Mozart suri vaid viis kuud enne ooperi esietendust. Leopold oli samuti helilooja, Mozarti esimene õpetaja, sõber ja mänedžer. Kahjuks hakkas nende suhe murenema juba siis, kui Mozart kodulinnast Salzburgist aastal 1781 ära kolis ning hiljem Constanze Weberiga abiellus. Seega on tõenäoline, et isa ja poja erilist suhet kujutavadki ooperis Komtuur ja Don Giovanni – poeg ehk Don Giovanni unistamas vabadusest, pääsemata isa ehk Komtuuri haardest isegi peale surma.

Mozart pidi Viinis alustatud „Don Giovanni“ Prahast lõpuni kirjutama, aga töötegemist segas värvikas seltsielu ja nii jäi tal ooperi lõpetamiseks väga vähe aega. Levisid lausa kuulujutud, et avamäng valmis päev enne esietendust või isegi samal päeval.

Helilooja jaoks oli oluline, et tema ooperite lauljad laseksid ennast kanda aariate emotsioonidest ning näitaksid neid tundeid ka publikule. Mozart uskus, et vaataja peaks tegelastele kaasa elama, nendega koos naerma või kannatama, et laulja peaks lisaks laulmisele laval ka usutavalt näitlema. Selline lähenemine oli ennekuulmatu ja suisa revolutsiooniline tollal kaasaegses ooperis. See tingis ka äärmiselt pingelise prooviprotsessi – orkester ja lauljad nägid kurja vaeva, et Mozarti keerulisest muusikast läbi närida ja tema ootustele vastata. Tänapäeval tundub see muidugi kummaline, et Mozarti ajal ei olnud ooperites näitlemine üldsegi iseenesest mõistetav. See ongi üks Mozarti suurimatest saavutustest.

„Don Giovanni“ esietendus Praha Rahvusteateris (Gräfflich-Nostitzsches Nationaltheater, ka Stavovské divadlo) 29. oktoobril 1787, helilooja ise juhatusel nelja etendust. Ooper osutus murranguliselt edukaks. Peale seda pöördus Mozart tagasi Viini, kus teda ootas ees keiserliku kammerhelilooja (*Kammermusicus*) ametikoht. Mozarti jaoks oli töö lihtne ega nõudnud oma geeniusel erilist rakendamist, kuid tagas mõneks ajaks talle ja tema perele regulaarse sissetuleku. Helilooja püsimatuse ja eneseuhkuse tõttu loobus ta kahjuks peagi ametist. Detsembris sündis tütar Theresia, mis tähendas lisaks naisele ja kahele väikesele pojale veel ühte suud, keda toita. Ta kirjutas raha saamiseks üha enam palvekirju oma sõpradele, võlad aina kuhjusid.

Ka 1788 ei olnud Mozartile hea aasta. 7. mail Viinis esietendunud „Don Giovanni“ lavastus ebaõnnestus. Mozart oli Praha versiooni ümber kirjutanud, teinud lisandusi-kärpeid, mida on hilisemad lavastajad pigem vältinud. Viini publik oli huvitatud kergest ja meelelahutuslikust muusikast ega soovinud pead vaevata Mozarti keerulise lähenemisega. Sellegipoolest kasvas helilooja rahvusvaheline tuntus.

Elu Mozartite peres oli keeruline. 29. juunil suri tütar Theresia kõigest kuuekuusena. Kuigi väike-
laste surmad olid tol ajal tavalised ja etteaimatavad, ei olnud hoopis kerge. Mozartil ja Constanzel oli kokku kuus last, kellest vaid Karl Thomas ja Franz Xaver Wolfgang jõudsid täiskasvanuikka.

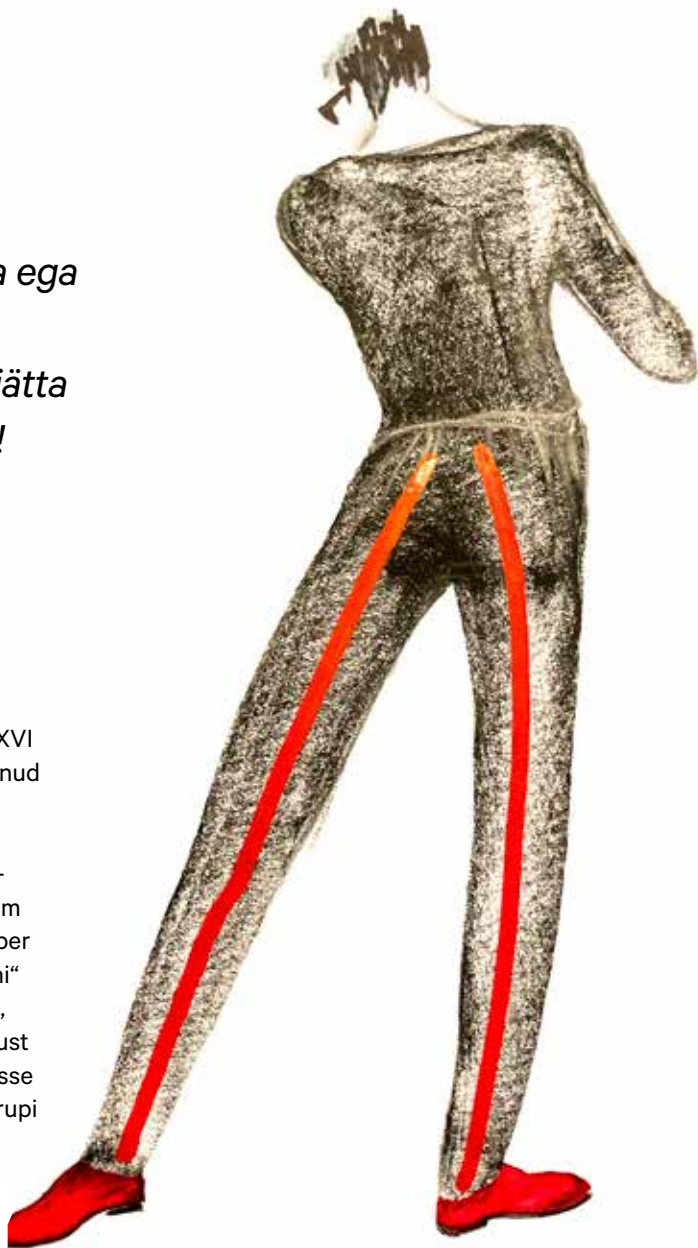
Üks viimaseid suuri rõõme helilooja elutee lõpul oli ooperi „Võlflööti“ õnnestumine aastal 1791, kõik etendused olid välja müüdud. Mozart suri 5. detsembril 1791 Austrias. Terve elu oli ta omamoodi inimene, kelle lustlikud naljad ja lapsemeelne tembutamine käisid käsikäes humanismi ja südamliku sallivusega.

Don Juan:

*Ma olen suisa õnneseen.
Sevilla avalikult juba
mind kutsub „Pilkajaks” ja ega
ma teagi lõbu suuremat
kui pilgata mõnd naist ja jätta
ta ilma aust! Au Jumalale!*

Tirso de Molina „Sevilla pilkaja ja kivist külaline”,
hispaania keelest eesti keelde tõlkinud Jüri Talvet

Don Juani legend arvatakse pärinevat XVI sajandist. Tol ajal olevat Hispaanias elanud aadlimees, kes võrgutas tohutul hulgal naisi. Kui ta hakkas mängima Surma, Saatuse ja Jumalaga, oli ta hukule määratud. See legend on olnud aluseks enam kui viiesajale kunstiteosele. Mozarti ooper „Don Giovanni“ kõlas Eestis („Don Juani“ nime all) esmakordselt juba aastal 1795, vaid kaheksa aastat pärast esmalavastust Prahast. Teos kuulus Lübeckist Tallinnasse saabunud Louise Caroline Tilly ooperitrupi külalisetenduste programmi. Hiljem on ooperit Eestis lavastatud kuuel korral.

„Don Juan“ Eestis

1920, Vabakunstnik August Nieländeri I Eesti Muusikakooli ooperiklass (etendused toimusid Vanemuise saalis), lavastaja Margarete Wiedemann

1929, Estonia, lavastaja Hanno Kompus

1952, Estonia, lavastaja Aleksandr Viner

1975, Estonia, „Don Giovanni ehk Karistatud patune“, lavastajad Georg Ots, Arne Mikk

1990, Vanemuine, lavastaja Ülo Vilimaa

1999, Estonia, „Don Giovanni ehk Karistatud patune“, lavastaja Neeme Kuningas

Don Juan – Aare Saal, +++ – Oleg Titov.
Vanemuine, 1990

Kuraditosin „Don Juani“ tõlgendust kirjanduses ja muusikas

1630 Tirso de Molina, „Sevilla pilkaja ja kivist külaline“

1665 Molière, „Don Juan“

1761 Willibald Gluck, „Don Juan“

1813 Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, „Don Juan“

1819–1824 Lord Byron, „Don Juan“

1830 Aleksandr Puškin, „Kivist külaline“

1834 Prosper Mérimée, „Don Juan purgatooriumis“

1844 Jose Zorilla, „Don Juan Tenorio“

1888 Richard Strauss, „Don Juan“

1903 George Bernard Shaw, „Inimene ja üliinimene“

1934 Miguel de Unamuno, „Vend Juan ehk
Maailm on teater“

1952 Max Frisch, „Don Juan ehk Armastus
geomeetria vastu“

1958 Guilherme Figueiredo, „Don Juan“

Don Juani nimekujusid erinevates keeltes

hispaania, saksa, prantsuse
don Juan

itaalia
don Giovanni

armeenia
don Jan

hindi
don juaan

läti
dons Žuans

leedu
don Žuanas

makedoonia
Дон Хуан

vene
Дон Жуан

eesti
Tonksu Jaan

Naised vs. Don Giovanni

Don Giovanni ja tema käsilane Leporello on küll ooperitegevustiku keskmes, kuid uhkeimad vokaalsed partiid on siiski antud kolmele naisele. Igaühel neist on Giovanniga erinev seik: Donna Annat vägistatakse, Elviirat manipuleeritakse, võrgutatakse ja jäetakse siis maha, Zerlinat meelitatakse, kuni Giovanni teda vägistada üritab. Tavaliselt kujutatakse neid kolme naist „Don Giovannit“ lavastades patriarhaalsest perspektiivist, kuid nii jääb märkamata, et nad on psühholoogiliselt tugevad ning nii intellektuaalselt kui emotsionaalselt võimekad. Sama ei saa öelda meie peategelase kohta.

Donna Anna peamine eesmärk selles loos on kätte saada kurjategija, kes on tema perekonda rünnanud, kuid analüüsid sellele rollile kirjutatud muusikat, ilmneb tema tegelaskuju keerukus. Võrreldes teiste naistega, samastub kaasaegne publik tõenäoliselt enim Annaga, tajudes teda realistliku ja psühholoogiliselt usutavana. Vanasti nägid kriitikud Annat kalgina ning alles aastal 1977 kirjutas William Mann raamatus „The Operas of Mozart“: „Tema jaoks on kõik mehed elajad ning tema edasisele arengule tuleks kasuks, kui Don Juan teda korralikult vägistaks.“ See lause on kirjutatud vaid veidi rohkem kui neli kümnendit tagasi ning sama suhtumist kannavad edasi mitmed lavastajad ka tänapäeval, kes kujutavad Donna Annat meelsasti ise oma rünnakute süüdlasena – naisena, kes ei suuda leppida, et armuke temast tüdines.

Kuigi seda otseselt libretos puust ja punaseks ei tehta, lavastatakse Donna Anna osa siiski teadmise, et Giovanni on temaga ühte heitnud, kas vabatahtlikult või vägisi. Mozart ja Da Ponte rõhutavad Anna tugevaid moraalseid väärtuseid, mis on tulnud tema komtuurist isalt, ja nendest väärtustest Anna ühe liiderliku vennikese katsetuste peale ei loobuks. Lisaks viidatakse libretos „puhtuse kaotamisele“, seega võib järeldada, et Annat siiski vägistati. Tema viha Giovanni vastu nii selle kui isa tapmise pärast on loogilised põhjendused eelseisvateks tulisteks aariateks, kus hoolimata keerulistest emotsioonidest püsib Anna graatsilisena. Anna roll on duaalne, kuna ta kujutab leinavat ohvrit, nõudes samal ajal õiglust.

18. sajandil suhtuti vägistamisesse läbi meeste perspektiivi ehk Anna rüvetamise suurim probleem seisnes Don Ottavio ja Komtuuri egodes ning mitte Anna füüsilises ega emotsionaalses heolus. Anna esindab kõiki 18. sajandi naiti ja viis, kuidas temaga käitutakse, paljastab ühiskonna, mis nõudis naistelt kõrgeid moraalseid väärtuseid, ent käitus ise naistega ebamoraalselt. Anna kütkestab vaatajaid oma tõsiduse ja traagilisusega, tema halastamatu nõudlus kättemaksu järele eemaldab ta ooperitraditsioonile tüüpilistest sentimentaalsetest ja leebetest naiselikest ideaalidest.

Elvira tähendab hispaania keeles tõe. See on Donna Elvira puhul märgiline, sest ta kannab ooperis töökuulutaja rolli, hoiatades teisi Giovanni kuritegeliku ja barbaarse käitumise eest. Tema õnnetu lugu räägib südamevalust ja suutmatusest sellest lahti lasta, kui Giovanni ta maha jätab, maalides Elviirale pildi, et see ongi tema karistus, kuna armastas meest liiga palju.

Kättemaksuhimu muudab Elvira ja Giovanni vahelist võimudünaamikat – lugu mehest, kes jättis maha naise, muutub looks naisest, kes maksab kätte teda maha jätnud mehele.

Donna Elvira roll on poolkoomiline *mezzo carattere*, mis tähendab, et Elvira peaks panustama *dramma giocoso* koomilisse poolde. Ei saa vaielda, et on omajagu naljakas, kuidas Elvira suudab Giovanni plaanidesse sekkuda mehe jaoks kõige ebasobivamatel momentidel, ent sellega kaasaegse publiku jaoks nali ka piirdub. Naine, keda on võrgutanud amoraalne kelm, keda on trikitatud võltskihlusega ning kolm päeva hiljem lihtsalt maha jäetud, ei ole meie maailmas keegi, kelle üle nalja visata. Libreto autor Da Ponte aga loob Elvirast karikatuuri juba enne lavale astumist, Mozart kujutab teda hüsteerikuna. Need valikud näitavad, et Elvirat nähti toona Giovanni täiesti loogilisele ja põhjendatud käitumisele üle reageerimas.

Loos keskendutakse enamasti Elviira nõrkusele, abitusele, neuroosile ning publikule jäetakse mulje, et tema tugevad tunded Giovanni vastu on tobedad. Kuid erinevalt Elviirast ei ava Giovanni kunagi oma tundeid, näidates end emotsionaalselt kaugena, mis omakorda viitab, et Giovanni ei ole vaimselt päris küps. Elviira mõistab, et ühtki tunnet ei pea alla suruma ega häbenema ja nii väljendab ta oma ärevust, raevu ja igatsust nii füüsiliselt kui verbaalselt.

Aaria peamine funktsioon ooperis on anda tegelasele võimalus avada enda sees olevaid emotsioone ja näidata oma vaimset seisundit. Kui jätta kõrvale esimese vaatuse aaria „Fin ch’han dal vino”, mida selle lihtsakoelise meloodia ja rahvapärasuse tõttu vaevu isegi aariaks nimetada saab, on Giovanni ainus tegelane „Don Giovanni”, kellele ei ole antud vahendit oma tunnete mõtestamiseks nii iseenda kui publiku jaoks. Asjaolu, et Mozart pole Giovanniile aariat loonud, saadab vaatajale signaali, et Giovanni on vaimselt nii alaarenenud ja külma südamega, et tal ei olekski selles aarias midagi öelda.

Zerlina on kahe tule vahel – ühelt poolt peab ta maadlema Masettoga, et nende kodune elu oleks stabiilne, teiselt poolt jahib teda Giovanni. Zerlina on Masetto noor ja madalat päritolu naine, kes peab halvas olukorras toime tulekuks laskma käiku ainsa tööriista, mis tal on – oma võrgutamisoskused. Zerlina tahab rahulikku ja stabiilset abielu Masettoga, ta teab, et vägivalda tuleb karta. Kui ta viskab vägivalda üle nalja, vastab ta Masetto usaldamatusele ja kadetusele võrdväärse partnerina. Ta õhutab vägivalda, et end kaitsta. Zerlina leplikkust vägivalda

vastu esimese vaatuse aarias „Batti, batti, o bel Masetto” tõlgendatakse tihti veidi mööda – Zerlina kutsub vägivalda esile, sest teab, et tegelikult kontrollib tema olukorda.

Kuna Zerlina on vaene talunaine, on ta Giovanni sepitsuste eest veel vähem kaitstud kui olid Donna Anna ja Elvira, kes kuuluvad kõrgemasse klassi. Tema aariad „Batti, batti, o bel Masetto“ ja „Vedrai, carino“ peaksid kujutama tema eeldatavat matslikkust, kuid kui me arvame, et Zerlina on nii rumal, et kutsub pikemalt järele mõtlemata ja igasuguse irooniata enesega vägivaldsemaks, siis tembeldame ta pealiskaudselt lolliks. Zerlina täidab võrgutaja rolli, aga võrgutatakse hoopis teda – „Batti, Battit“ nimetatakse tihti võrgutamise aariaks, kuid tõelist võrgutamist seal ei toimu ning Zerlina nutikust tõlgendatakse kui seksuaalset ülemeelikust. Unustatakse, et Don Giovanni ei ole esimene mees, kellega ta silmitsi seisab, ega ka esimene aristokraat, kes talle silma heidab. Zerlina loobub esialgu kasumlikuna tunduvast abieluettepanekust, sest Giovanni esitletud unelm luksuslikust elust paistab talle üha enam eemaletõukav.

Giovannit kujutatakse ooperis läbivalt tõelise hurmurina, kelle jõulist maskuliinsust nii kiidetakse kui naeruvääristatakse. Duetis „Per queste tue manine“ haarab aga Zerlina maskuliinsusel sarvedest ning nõuab kättemaksu kõige kurja eest, mida Giovanni teinud on. Kuid kangelannaks teeb naise justnimelt vaatepilt haledalt peksa saavast Leporellost, kes Giovanni tegude eest vastutama peab. Kütitust saab jahimees, kui Zerlina tolguste duole füüsiliselt kätte maksab, kes on teinud kõigi elud raskeks kui mitte traagiliseks.

Mozart on hoolitsenud selle eest, et kolmel naispeategelasel oleks selgelt eristuv vokaalne partii, kuid esimeses vaatuses kasutab ta huvitavat võtet. Vaatus liigub lõpplahenduse poole ning ootamatult mängivad ja laulavad Donna Anna, Donna Elvira ja Zerlina praktiliselt identseid osasid. Sellisena on Don Giovanni neid terve see aeg näinud, sest tema jaoks on naised eristamatud, omavahel väljavahetatavad. Kui need naised esimese vaatuse finaalis oma jõud ühendavad, mõistame tõeliselt nende vahelise sideme ja kokkuhoiuinstinkti tugevust, mis aitab neil deemonlikule Don Giovannile vastu astuda.

Risto Joost on alates 2020. aasta sügisest Vanemuise teatri muusikajuht ja peadirigent, 2009. aastast Rahvusoper Estonia koosseisuline dirigent. Ta on juhatanud mitmeid rahvusvaheliselt tunnustatud orkestreid nagu Bergeni Filharmoonikud, Veneetsia Teatro La Fenice orkestrit, Peterburi Maria Teatri orkestrit, Sevilla Kuninglikku Sümfooniaorkestrit jt. Eestis olnud Tallinna Kammerorkestri peadirigent (2013–2019), juhatanud Eesti Riiklikku Sümfooniaorkestrit ja teisi. Samuti on Joost seisnud dirigendina mitmete kõrgelt hinnatud kooride ees: Madalmaade Kammerkoor (peadirigent 2011–2015), Leipzigi MDR Raadiokoor (kunstiline juht 2015–2019), Rootsi Raadio koor, Ars Nova Copenhagen jt. Vanemuise muusikajuhi ja peadirigendina on Joost algatanud koostöö Heino Elleri Muusikakooliga iga-aastase kontserdi „Tulevikumuusikud“ näol, lisaks on ta üks Vanemuise hooaja avafestivali eestvedajatest ning on ellu kutsunud iga-aastase hingedepäeva kontserdi traditsiooni. Samuti on Joost publiku ette toonud ooperilavastusi nii maailmaklassika kui kodumaiste algupärandite seast, nende hulgas Mozarti „Don Giovanni“ (2021), Wagneri „Tristan ja Isolde“ (2022), Händeli „Julius Caesar“ (2023), Puccini „Turandot“ (2024), Varrese „Pörgupõhja uus Vanapagan“ (2022), Kaumanni „Kaubamaja“ (2022) ja Tambergi „Cyrano de Bergerac“ (2023). Eesti Rahvusringhäälingu muusikatoimetajad valisid Joosti aasta muusikuks 2018 kõrgete väärtuste kandmise ja edasiandmise eest muusikas. 2006 ja 2016 pälvis Eesti Muusikanõukogu helikunsti sihtkapitali aastapremia, 2011 Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu noore kultuuritegelase preemia ning 2022 Eesti Teatriühenduste muusikaauhinna. Hooajast 2024/2025 töötab Joost ühtlasi Saksamaal Württembergi Kammerorkestri peadirigendina.

Elmo Nüganen on lavastaja, näitleja ja teatripedagoog. Lõpetanud Tallinna Pedagoogilise Instituudi näitejuhtimise erialal (1983) ning Tallinna Riikliku Konservatooriumi lavakunstikateedri XIII lennu (1988). Nüganen oli aastail 1988–1992 Ugala teatri näitleja ja lavastaja, aastail 1992–2021 Tallinna Linnateatri peanäitejuht, praegu töötab vabakutselise lavastajana. 1997. aastast on ta professor Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia lavakunstikoolis ning on juhendanud lavakunsti osakonna XX, XXV ja XXIX lennu kursuseid. Ta on lavastanud ka välismaal, Venemaal, Poolas ja Lätis. Aastal 1997 juhendas Melihhovos rahvusvahelist teatri õpikoda. Aastal 2020 valis Eesti Teaduste Akadeemia üldkogu Nüganeni akadeemikuks teatrikunsti valdkonnas. Mänginud filmides („Sufloor“ 1993, „Mandariinid“ 2013, „O2“ 2020) ja telelavastustes, teinud filme („1944“ 2015), kirjutades neile ka stsenaariume („Nimed marmor-tahvil“ 2002, „Meeletu“ 2006, Apteeker Melchiori triloogia 2022–2023), samuti kirjutanud dramatiseeringuid. Tema lavastused on osalenud teatrifestivalidel Toruńis, Peterburis ja mujal, pälvides ka auhindu. Nüganeni on karjääri jooksul tunnustatud üle 30 preemia ja auhinnaga. Toonud välja üle 40 lavastuse, peamiselt Tallinna Linnateatris ja Ugalas, kuid ka Eesti Draamateatris. Aastal 2021 tõi Vanemuises lavale Mozarti ooperi „Don Giovanni“, aastal 2023 Händeli ooperi „Julius Caesar“. Olulisemaid lavastusi: Tšehhovi „Kajakas“ (1990), „Ivanov“ (1992), „Pianoola ehk Mehhaaniline klaver“ (1995) ja „Kirsiaed“ (2017); Gozzi „Armastus kolme apelsini vastu“ (1991); Shakespeare'i „Romeo ja Julia“ (1992) ja „Hamlet“ (1999); Rózewiczi „Valge abielu“ (1993); Dumas' „Kolm musketäri“ (1995); Dostojevski „Kuritöö ja karistus“ (1999); Tammsaare „Tõde ja õigus. Teine osa“ (2005), „Karin. Indrek. Tõde ja õigus. 4.“ (2006) ja „Ma armastasin sakslast“ (2009); Lagarce'i „Meie, kangelased“ (2009); Priestley „Aeg ja perekond Conway“ (2011).

Katrīna Neiburga on läti kaasaegne kunstnik, kes kasutab peamise väljendusvahendina videot ja liikuvat pilti. Kaamera on Neiburga jaoks kui suurendusklaas, mille abil väljendab ta oma sotsio-antropoloogilist huvi tavaliste inimeste tavaliste elude vastu. Vaadeldes lähedalt tavapäraselt märkamatuks jäävaid või isegi ignoreeritud nähtuseid, toob ta päevavalgele mikromaailmad, inimesed, esemed, asupaigad ja lood, mis vastasel juhul jääksid rääkimata, sest peaksime neid liialt olmeliseks või iseenesest mõistetavaks. Neiburga töödes on olulisel kohal ka talle omane ikonograafia, mida kohtab tema videoinstallatsioonides, näitustel ja lavakujundustes. Ta on võitnud mitmeid auhindu, nende seas Purvītise auhinna, tema 2016. aasta film „Garaažid” oli Lielais Kristapsi Läti Riikliku filmiauhinna nominent debüüdi kategoorias ning Neiburga on esindanud Lätit Veneetsia Biennaalil.

Kristine Pasternaka on Läti Rahvus-
ooperi kostüümiosakonna juht. Ta lõpetas Läti Kunstiakadeemia
tekstiiliosakonna ning peale õpinguid töötas ta vabakutselise
tekstiilikunstnikuna. Tema esimene töö oli James Goldmani
„Lõvi talvel“ Läti Rahvusteateris, millele järgnes aastate jooksul
sada draama- ja ooperilavastust, nende hulgas Shakespeare'i
„Palju kära ei millestki“ (1995), Wagneri „Lendav hollandlane“
(2003), Puccini „Manon Lescaut“ (2011), Bizet' „Carmen“ (2018),
Kalniņši „Mängisin, tantsisin“ (2019), Tšaikovski „Padaemand“
(2020) ning Tallinna Linnateateris Vegesacki „Balti tragöödia“
(2021). Pasternaka on töötanud kostüümikunstnikuna nii
draamateatrites kui ooperimajades Lätis, Eestis, Prantsusmaal,
Islandil, Saksamaal, Ungaris, Austrias, Horvaatias, Iisraelis ja
Venemaal. Vanemuises teinud kunstikutööd Mozarti ooperile
„Don Giovanni“ (2021) ning Händeli ooperile „Julius Caesar“
(2023). Ta on neli korda saanud Läti parima kostüümikunstniku
tiitli, olnud neli korda nomineeritud muusikaauhinnale kostüümi-
kunstnikele ooperilavastustes. Aastal 2006 nomineeriti
Pasternaka parima kostüümikunstniku tiitlile Opernwelti aja-
kirja rahvusvahelises kriitikute küsitluses.

Vanemuise sümfooniaorkester / Vanemuine Symphony Orchestra

Muusikajuht ja peadirigent / Musical Director and Chief Conductor Risto Joost

Orkestri kontsertmeister / Concertmaster Federico Mechelli Uhl

I viiul / I violin Liam Keneally**, Andri Annus**, Susann-Elisabeth Kisla**, Laura Miilius-Koddanipork, Marta Mutso, Evelin Tammiku, Eva Aarnis, Vitalij Regensperger, Anne Vellomäe

Mandoliin / Mandolin Villu Talsi, Randmar Tuulemäe

II viiul / II violin Anna Samsonova*, Myroslava Bukata, Laura Kuusma, Žanna Toptši, Hille Niilisk-Rees, Triinu Raudver

Viola / Viola Kadri Rehema*, Daria Motovilova**, Maria Ridbeck, Tiina Enniko, Hanno-Mait Maadra, Ruta Kulikovska

Tšello / Cello Lauri Sõõro*, Camillo Cabassi**, Heli Ilumets, Olga Raudonen, Marina Peleševa, Sofija Ogarkova

Kontrabass / Contrabass Hanna-Ingrid Tominga*, Linda Viller*, Aivar Eimra**, Rena Selliov, Jaanus Roosileht

Prepääritud klaver / Prepared piano Ele Sonn, Piia Paemurru

Flööd / Flute Kerstin Laanemets*, Marion Strandberg**, Kristjan Lume

Oboe Anna Šulitsenko*, Anastasiia Cherniak**, Maimu Kaarde

Klarnet / Clarinet Margus Vahemets*, Man-Chi Chan, Heimo Hodanjonok

Fagott / Bassoon Kulvo Tamra*, Johanna Tuvi**, Stefan Heinrich Kerstan

Metsasarv / French horn Jaewook Sung*, Christian Fisalli, Richard Tamra, Kristiina Luik

Trompet / Trumpet Priit Rusalepp*, Marti Suvi**, Viljar Lang, Karl Vakker

Tromboon / Trombone Kait Tiitso*, Hendrik Jaak Sepp**, Rain Kotov, Aivo Koddanipork

Löökriistad / Percussions Alessandro Beco*, Andrea Radi**

Orkestri lavameistrid / Orchestra's Stage Technicians Sander Lääts, Kalev Helmoja

Vanemuise ooperikoor / Vanemuine Opera Choir

Sopranid / Sopranos Helen Nõmm, Siiri Koodres, Helen Hansberg, Marika Villemson, Merle Aunpuu, Kaja Ilmjärv, Silja Lani, Elin Kaiv

Aldid / Altos Kristel Oja, Lembi-Liis Ebre, Eve Kivisaar, Katrin Kapinus, Inge Õunapuu

Tenorid / Tenors Oliver Timmusk, Tarmo Teekivi, Aleksander Lumi, Ivar Saks, Rainer Aarsalu, Edgar Mikkel, Hisatoshi Nezu

Bassid / Basses Artur Nagel, Risto Orav, Ruudo Vaher, Uku-Markus Simmermann, Egon Laanesoo, Elmar Pool, Kristjan Häggblom

Teatrijuht / General Manager Aivar Mäe

Muusikajuht / Musical Director Risto Joost

Balletijuht / Ballet Director Jevgeni Grib

Draamajuht / Drama Director Tiit Palu

Lavastusala / Production Department Karis Hindriksoo-Pitsi, Maiken Nõmmoja

Lavameistrid / Stage Technicians Rello Lääts, Kaupo Jalas,

Taivo Pöder, Tanel Pärn, Urmas Poom, Juri Urbel

Dekoratsiooniala / Stage Set Department Marika Raudam, Mait Sarap, Taavi Kask, Innari Toome, Ain Austa, Andres Lindok, Katrin Pahk, Leenamari Pirn, Jane Aus, Terje Kiho, Armin Luik, Indrek Ots, Mart Raja, Karmo Kiivit, Einar Pallas

Kostüümiala / Wardrobe Department Liisi Ess, Ivika Jõesaar, Triin Isak, Külli Kukk, Ruth Rehme-Rähni, Edith Ütt, Elli Nöps, Inkeri Orasmaa, Valentina Kalvik, Irina Medvedeva, Tia Nuka, Natalja Malinen, Kaire Arujõe, Olga Vilgats, Anneli Vassar, Heli Kruuse, Riina Seeblum, Reet Vaga, Ivi Vels, Ljubov Guzun, Toomas Vihermäe, Juta Reben, Ljudmila Nikolajeva

Riietusala / Costume Warehouse Raina Varep, Kaidi Mikk, Kai Vahter

Grimm ja soengud / Make Up and Hair Stylists Anneliis Punnar, Mare Kuul, Rutt Laikask, Viktoria Rüster, Madli Laursoo, Hanna Liisa Hõim

Rekvisiidiala / Stage Prop Department Liina Martoja, Kaie Uustal, Mirka Porrassalmi, Angelika Aun

Valgusala / Lighting Department Andres Sarv, Imbi Mälk, Raul Telliskivi, Taivo Pöder

Heli- ja videoala / Audio-Visual Department Andres Tirmaste, Toivo Tenno, Martin Salundi, Andreas Kangur, Ivar Pilvar, Juho Porila

Kavalehe teostus / Program Team:

Tekstid koostasid / Texts by Karmel Helena Kokk, Sven Karja

Fotograafid / Photographers Heikki Leis, Rasmus Kull

Kujundaja / Designer Katrin Leement

Tekstid tõlkisid / Translations by Karmel Helena Kokk, Ene-Reet Soovik, Luisa Tõlkebüroo / Luisa Translation Bureau

Kava illustatsioonid on Kristine Pasternaka kostüümikavandid lavastuse jaoks. /

The illustrations in the program are done by Kristine Pasternaka as costume designs for the performance.

Kasutatud kirjandus / Sources used for the program:

1788 – *Difficult Times*. <http://www.mozart.com/en/timeline/life/last-three-symphonies/>

Wye Jamison Allanbrook, „Staging Mozart’s Women“. *Siren Songs: Representations of Gender and Sexuality in Opera*. Ed. Mary Ann Smart (2000).

Christopher Benn, *Mozart on the Stage* (1946).

Alice Boccara, „Everything you always wanted to know about... Mozart’s Don Giovanni“. *France Musique*, 04.12 (2017).

Kristi Brown-Montesano, *Understanding the Women in Mozart’s Operas* (2007).

Liane Curtis, „The Sexual Politics of Teaching Mozart’s “Don Giovanni”“. *NWSA Journal* 12:1 (2000).

James M. Keller, „The Women“. *Opera News*, vol. 76, no. 9 (2012).

Dorothea Leonhart, *Wolfgang Amadeus Mozart. Mõistatuslik ja mõjutatav* (2004).

Lawrence Lipking, “Donna Abbandonata”. *Don Giovanni: Myths of Seduction and Betrayal*. Ed. J Miller (1990).

Holly Dee Morgan, „Mozart’s later years: Don Giovanni, Figaro and the Freemasons (1784–1790)“. *Classic FM* (2013). <https://www.classicfm.com/composers/mozart/guides/mozarts-biography-part-7/>

Rise and fall of a Seducer of Women. <http://www.mozart.com/en/timeline/work/don-giovanni/>
The Classic Theatre, Volume 3, Six Spanish Plays. Ed by Eric Bentley (1959).

Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi,
et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti.
Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks. Fondi on võimalik teha annetusi:

SA Tartu Kultuurkapital / Swedbank IBAN: EE092200221011379347, SWIFT: HABAEEXX /

SEB Pank IBAN: EE251010102052050006, SWIFT: EEUHEEXX

Märksõna: VANEMUISE FOND

Suur aitäh teile Vanemuise fondi poolt:

Olga Aasav, Andrus Ansip, Mart Avarmaa, Alar Kroodo,
Kalev Kase, Mati Kermas, Eero Timmermann,
Tartu linn, Vanemuise advendikontserdil annetajad

Teatri peatoetaja

Aasta toetaja

Suvekontserdi peatoetaja

Autopartner

Hotellipartner

Hotellipartner

Grimmipartner

TARTU

KULTUURIMINISTEERIUM

Kanname elamusi

Kõige mõnusam aeg ootab

 TALLINK

ELAMUSTEKS LOODUD

TOYOTA COROLLA CROSS

Teatrielamuste toetaja
amservauto.ee

AMSERV
TOYOTA ON MEIE HING

ESTIKO ELAMUS

Pakume üheskoos enam

LYDIA
HOTEL

www.lydia.ee
Ülikooli 14, Tartu

DORPAT

www.dorpat.ee
Soola 6, Tartu

vanemuine.ee